

Н.Ю. МАРДУС, ст. викл. НТУ «ХП»

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ОСНАЩЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО АПК

Досліджено сучасний стан і рівень оснащення АПК України

The current state and level of equipment of Agriculture in Ukraine

Ключеві слова: агропромислове виробництво, імпорт, лізинг

Вступ. Стрімкий ріст цін на сільськогосподарську техніку, погіршення фінансового становища аграрних підприємств скоротило забезпечення тракторами сільського господарства України в 1995 р. майже у 36 рази, а вже у 2009 році – більш ніж у 100 разів. При чисельності парку в 393,1 тис. машин, потреба досягає 510 тис. Відсоток використання виробничих потужностей тракторних заводів також знизився з 93% (у 1985 році) до 5,2% (у 1997 році), а у 2009 році до 2% [1].

Постановка завдання. Вище проведені дослідження вказують на те, що виробництво тракторів в державі різко скоротилось. Причому, стан техніки, що є в наявності, незадовільний. Більшість технічних засобів, що використовуються АПК застаріла фізично й морально. Знос техніки у 10 разів перевищує темпи її оновлення. Нормативний строк служби більшості тракторів складає 7-10 років, більше половини тракторів були випущені близько 20 років назад. Зрозуміло, що нинішні темпи оновлення парку не достатні для нормального функціонування сільгоспідприємств [2].

Результати дослідження. Для України характерна непропорційно низька кількість сільгосптехніки на гектар орної землі. Так, за останні роки навантаження на один трактор в сільському господарстві України зросло в 2,2 рази, до того ж загальна потужність машинно-тракторного парку лише за останні 10 років скоротилася більш ніж на 40 %. Обсяги навантаження на сільськогосподарську техніку в Україні не є оптимальними і перевищують аналогічні показники у розвинених країнах у 5-10 разів.

Навантаження на одиницю сільськогосподарської техніки відбувається не дивлячись на те, що останнім часом зріс імпорт на техніку. Проте, придбати дорогу зарубіжну високопродуктивну техніку можуть в переважній більшості лише крупні сільськогосподарські товаровиробники. В цей же час виробництво вітчизняної сільськогосподарської техніки не задовольняє потреби агровиробників за асортиментом та якістю продукції. Так, протягом останніх років, за даними Держмитслужби, відзначається зменшення вітчизняної техніки для АПК на внутрішньому ринку, що зумовлено збільшенням ввозу аналогічної техніки іноземного виробництва. Зростання

імпорту відбувається не стільки за рахунок збільшення обсягу ринку, скільки за рахунок витіснення з нього українських виробників. Провідні світові виробники пропонують повний модельний ряд тракторів. Ці машини дорогі, але відповідають сучасним агротехнологіям. До того ж сервісні послуги західні виробники надають краще, ніж українські. Іноземці допомагають купити техніку в кредит, налагоджений лізинг, безкоштовне сервісне обслуговування.

Для стимулювання вітчизняного ринку сільськогосподарської техніки державою за останні кілька років прийнято ряд державних нормативних актів, щодо створення сприятливих умов, як виробникам так і споживачам тракторної техніки [3,4,5], передбачає закупівлю за кредитами з використанням державних компенсацій ставок по кредитах та вартості сільхозтехніки (з 2000 по 2008 рік склали майже 3,7 млрд. грн).

Державні кошти на фінансовий лізинг надаються на компенсацію вартості складної техніки [3]. Проте, у 2008 році, в межах програми 30% компенсації вартості і фінансового лізингу 38,3% коштів використано на придбання дешевої, а не складної техніки.

Вжиті Мінпромполітики заходи дозволили у 2009 році скоротити кількість ввезеної в Україну техніки до 6 тисяч екземплярів. Але, в супереч закону, що передбачає закупівлю з використанням державних преференцій лише вітчизняної техніки, значна частина коштів з Держбюджету за програмами фінансової підтримки сільхозвиробників використовуються для закупівлі імпоротної техніки. Так, за минулий рік з використанням коштів, які надаються селянам із Держбюджету на компенсацію кредитних ставок банків придбано вітчизняної техніки лише на 10,7% від загальної суми.

Висновок. Основною метою державної підтримки є створення конкурентоспроможного машинобудівного комплексу, щодо забезпечення основних секторів реальної економіки інноваційно-ефективною продукцією власного виробництва [4]. Але, держава намагається одночасно за допомогою однієї суми бюджетних коштів підтримати сільськогосподарських виробників та виробників сільськогосподарської техніки. З однієї сторони сільськогосподарські виробники не мають можливості отримати преференцію під час купівлі високопродуктивної та якісної техніки, з іншої сторони сума державної підтримки є незначною і впливу на технічне та технологічне оновлення заводів сільськогосподарського машинобудування не має.

Список літератури: 1. Джерело: Держкомстат. 2. Закон України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу» 4. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2009 р. №264 «Про розширення внутрішнього ринку продукції вітчизняних підприємств машинобудування для агропромислового комплексу». 5. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.04.2006 р. № 516 «Державна програма розвитку машинобудування на 2006 - 2011 роки».

Надійшла до редколегії 05.10.10